

* Filozofski fakultet Univerziteta u Tuzli

KOŽAR, Azem, Archives Administration as Integral Science. Atlanti, Vol. 16, N. 1-2, Trieste 2006, pp. 209-215.

Original in Serbian, abstract in English, Italian and Slovenian, summary in English

Human science is everyday greater, therefore it appears in two directions: firstly, the knowledge is in specialization, and secondly in complex integration of science in interdisciplinary systems of knowledge. Archivology belong to the second direction.

When we speak about of contemporary or modern development of archival science, we have to present it widely, especially in the sense of scientific view. In former times the archival science was statically closed. Scientific view of archivology is shown in connection of many other scientific disciplines. As the archivists and other scientists connected archivology with history, law, political science, cybernetics and technical sciences, that connection did not show the integrity of archivology, as it is done in that article.

KOŽAR, Azem, L'archivistica come scienza integrante. Atlanti, Vol. 16, N. 1-2, Trieste 2006, pp. 209-215.

Le scienze umane sono ogni giorno più vaste, andando apparentemente in due direzioni: innanzi-

O nauci uopće

Brojni su mislioci, veliki umovi svijeta, pokušavali dati definiciju (određenje) nauke kao vrste ljudske djelatnosti. Sve su one u određenoj mjeri i slične i različite. Bez namjere da se bavimo širom elaboracijom ovog pitanja donosimo definiciju Đure Šušnjića kao, po našem mišljenju, najobuhvatniju i za ovaj prilog najprikladniju. On konstatuje: „Znanost je neobična pojava u ljudskom iskustvu: nije ideologija a brani svoje interese; nije politika a donosi sudbonosne odluke; nije pravo a ima stroge norme; nije etika a zahtijeva moralno vladanje; nije religija a vjeruje u svoju metodu; nije filozofija a s njom se stalno spori; nije umjetnost a otkriva sklad svijeta; nije tehnika a njene istine se pretvaraju u tehnologiju; nije mit a ipak to postaje; nije magija a stvara čuda; nema veliku moć ali moćnici zavise od nje; jest organizacija ali svaki njen član je sposoban; jeste institucija ali sumnja u sve; nije dogmatična ali ima pretpostavke; ima autoritete ali nije autoritarna; otkriva zakone ali ne propisuje ih; ispituje pojedinačnu stvar ali joj saznanje pojedinačnog nije cilj; upozna je dijelove stvarnosti ali joj cjelina ostaje nepoznata; prončava čovjeka ali ga ne razumije; otkriva istine ali se one jednoga dana pokažu kao žabludé“¹.

Generalizirajući ovo i druga naučna stajališta za nauku se može kazati da je to objektivno, sistematizirano i argumentirano znanje o zakonitostima, činjenicama i pojavama. Svrstavanje (sistematiziranje) naučnog znanja u srodne naučne oblasti takođe su vršili mnogi naučnici i naučne institucije. Prema jednoj od njih² cjelokupno naučno saznanje može se svrstati u šest oblasti:

1. Priordone nauke, 2. Tehničke nauke i tehnologije, 3. Medicinske nauke, 4. Poljoprivredne nauke, 5. Društvene nauke i 6. Humanističke nauke. Svaka naučna oblast obuhvata određeni broj naučnih disciplina. Za predmet ovog rada od posebnog je značaja struktura društvenih i humanističkih nauka. U društvene nauke spadaju: ekonomija, pravo, politologija, informacijske nauke, sociologija, psihologija, odgojne nauke (pedagogija, didaktika, andragogija, defektologija i dr.) i demografija, a u humanističke: historija, arheologija, nauka o jeziku, filozofija, nauka o umjetnosti, etnologija i antropologija, teologija i nauke o književnosti. Elektrotehnika i računarstvo pripadaju tehničkim naukama³.

1. ĐURO ŠUŠNJIĆ, *Metologija nauke*, Beograd 1999, 17-18.

2. Podjela znanosti i tehnologije prema preporuci Organizacije za ekonomsku kooperaciju i razvitak (OECD).

3. ANTE SIMONJIĆ, *Znanost najveća avantura i izazov ljudskog roda*, Rijeka 1999, 20-22.

Strukturu svake nauke određuje niz činilaca. Među njima se najznačajnijim doimaju:

- jedinstvenost (prožimanje temeljnih naučnih načela na sva naučna područja u određenoj nauci),
- hijerarhičnost (značaj jedne nauke u sistemu nauka: npr. po Aristotelu to je Matematika, pa Astronomija itd.),
- dinamičnost (tendencija stalnog mijenjanja, dograđivanja i unapređivanja nauke),
- tendencija ubrzanijeg razvoja (ljudsko znanje se danas udvostručava svakih pet do osam godina),
- tendencija diferenciranja i integriranja nauka (širenje naučnog interesa i sve veća produkcija znanja utiču na procese specijalizacije (usitnjavanja) i integriranja (kompleksnog povezivanja) znanja),
- tendencija razvoja interdiscipliniranosti (povezivanje raznovrsnih naučnih disciplina),
- društveni i kulturni karakter nauke, kreativnost, racionalnost, sistematičnost, internacionalnost itd.

Svaka nauka, posebno one iz oblasti društvenih i humanističkih nauka, je specifična, jer posjeduje sve attribute nauke, ali i u manjoj ili većoj mjeri je općesocijalna i kulturološka. Nauke se neminovno međusobno prožimaju stvarajući pri tome novu vrijednost kategorisanu kao naučno ostvarenje. Sve se ovo i te kako odnosi na arhivistiku kao informacijsku naučnu disciplinu.

Diferencirajuća i integrirajuća svojstva nauke

Nauka se može porediti sa nekom vrstom živog organizma nepravilnog oblika, koji stalno raste tako što se neki dijelovi (tj. naučne discipline) razvijaju brže a neki sporije. Naime, nesporno je da kvantum naučnog znanja stalno raste, i to tako što se pojedine naučne discipline razvijaju brže od ostalih, sve u zavisnosti od postojanja kritične mase ideja, opreme, ljudi, društvene klime itd.

Postavlja se pitanje da li je nauka jedinstvena, te da li je djeljiva? Stajališta naučnika o ovom pitanju su divergentna. Neki ukazuju na jedinstvo nauke, drugi da postojanje određenih naučnih područja, a u okviru njih užih naučnih polja, a treći na podjele u nauci gledaju samo kao na didaktičku komponentu ovog pitanja.

U savremenim naučnim stremljenjima posebno se cijeni i podstiče specijalistički naučni pristup, tj. specijalistička znanja u vrlo uskim naučnim područjima. U tome se nerijetko ide i u krajnje negativan stav prema istraživanjima u širim naučnim područjima, što je ponajbolje iskazano riječima francuskog filozofa Augusta Comtea (1798-1857) koji kaže: „Najopasniji su specijalisti za opće stvari“. I zaista, usljed širenja naučnog interesa i akumuliranja sve većih količina naučnog znanja, prisutno je opredjeljenje ka specijalizaciji i usitnjavanju naučnog interesa. Na taj način se u okviru profiliranih naučnih disciplina pojavljuju novi naučni smjerovi, koji su nerijetko na granici dvije ili više naučnih disciplina. To dodirivanje više naučnih disciplina kroz nastajuću novu užu naučnu disciplinu dovodi do

tutto, verso la specializzazione della conoscenza, e secondariamente verso una complessa integrazione della scienza in sistemi interdisciplinari di conoscenza. L'archivistica afferisce a questa seconda direzione.

Nel parlare di sviluppo contemporaneo o moderno della scienza archivistica, dobbiamo presentarla in maniera ampia, specialmente nel senso della visione scientifica. Nel passato la scienza archivistica era chiusa, statica. La visione scientifica dell'archivistica risulta connessa con molte altre discipline scientifiche. Nel momento in cui archivisti ed altri studiosi hanno messo in correlazione l'archivistica con la storia, la giurisprudenza, le scienze politiche, la cibernetica e le scienze tecnologiche, questa correlazione non ha messo in luce l'integrità dell'archivistica, così come si cercherà di fare nel presente articolo.

KOŽAR, Azem, Arhivistika kot znanost integracije. Atlanti, Zv. 16, Št. 1-2, Trieste 2006, str.

Ker se znanje nenebno povečuje, se za to v znanosti pojavljata dve smeri: prva se obrača k specializaciji in zmanjševanju, druga pa h kompleksnemu povezovanju znanja v interdisciplinarne (večje) sisteme znanja. Arhivistika spada v drugo znanstveno smer.

Ko govorimo o sodobnem razvoju arhivske znanosti, ko se oblikuje kot informacijska znanost v nasprotju s klasično, ko so jo imeli bolj za statično in zaprto vedo, smemo arhivsko znanost prikazati širše, še posebej v smislu njene znanstvenosti. Znanstvenost arhivistike se kaže v lastnosti povezovanja z mnogimi znanstvenimi disciplinami. Čeprav so archivisti in drugi znanstveniki povezovali arhivistiko z zgodovino, pravom, politologijo, kibernetiko in z tehničnimi znanostmi, se iz tega povezovanja ni videla dovolj njena povezovalna funkcija.

SUMMARY

Archive administration, as an integrating science, is a scientific discipline on its own, which, during a long period of time, has been developing thanks to new scientific achievements. However, this issue has not been addressed enough, not even by the archivists, who are in charge of the professional and scientific activities. The changes brought about by the era of information technology led to considerable confusion in the archive administration in the second part of the twentieth century. Archive administration found its place in the new situation, transforming from a classic humanistic discipline into information science, where, according to its field of study, it belongs.

The dynamics of the changes in the field of archive administration were influenced by numerous factors, especially those in close connection with globalization and the progress in the development of technology in certain countries. In that sense, in certain places, archive administration deals with the classic

issues of this science, which means that it is still focused solely on original paper documents. However, in more developed countries, archive administration participates in the development of information science, attempting to influence the life span and quality of data.

In both of these cases, archive administration is, without any doubt, an important integrating science. In the classic approach of archive administration, the integrating force of archive administration is indisputable and recognizable because of its importance for history and its associate disciplines (palaeography, diplomatics, etc.), law and its associate disciplines (administration and distribution of documents in offices, etc.), economy, which is predominantly used for numerous quantitative analyses, statistic and other indicators and evidence from archives.

The integrating function of archive administration as information science is also evident. This can be noticed in the connection between archive administration and semiotics (the study of signs), information technology (the study of information flow), and communication science (the study of communication systems). What is significant is that archive data have the importance in the present. However, the data are even more significant as the testimony of the past cultural and social events. The archive data account for the importance of archive administration for all sciences which allow the fast transfer of archive data to users. It is, therefore, clear that, in this complex process, the integration of knowledge coming from different sources is inevitable. The role of archive administration and its findings in this process is immensely important.

4. Isto, 25.

5. Generalna skupština UNESCO-a na svom dvadesetom zasjedanju 1978. godine usvojila je sljedeću definiciju temeljnih i primjenjenih istraživanja „Temeljna znanstvena istraživanja su eksperimentalna ili teorijska djelatnost koja se provodi radi stjecanja novih spoznaja o temeljima fenomena ili opažanja, a da se pred očima nema nikakva posebna primjena. Primjenjena istraživanja su originalna istraživanja koja se ne provode radi stjecanja novih spoznaja. Ona su usmjerena prema praktičnom cilju.“

6. Još uvijek sa malo piše o atributima arhivistike kao nauke, tj. nedovoljno se ističu i objašnjavaju njena teorijska svojstva. Puno se više govori i piše o njenim praktičnim stranama. Smatram da je to nedopustivo, da arhivisti taj trend moraju promijeniti, jer se isticanjem samo praktične komponente ova naučna disciplina svodi na struku i „gura pod noge“ drugim „agresivnijim“ naukama (historiji, pravu, informacijskim naukama itd.).

njihove integracije i u krajnjem se sliva u jedinstven krug naučnog znanja. Dakle, i u okvirima razvoja naučne doktrine se može primjeniti moto: „Misli globalno, a radi lokalno“, bilo da se polazi od općeg ka posebnom ili se, pak, preko posebnog (induktivno) dolazi do općeg. Za neke naučne discipline je prikladniji prvi a za neke drugi put naučne spoznaje⁴.

Ovdje treba istaći činjenicu da je veoma malo tzv. čistih nauka, tj. oblasti djelovanja prirode i čovjeka koje su isključivo predmetne u jednoj naučnoj disciplini. Primjer historije kao nauke je u tome eklatantan. Naime, historija se i razvila u nauku zahvaljujući razvoju paleografije, diplomatike, epigrafike, hronologije, heraldike, sfragistike, metrologije, numizmatike, arheologije, etnologije, arhivistike itd. Bez njih nije bilo moguće izvršiti adekvatnu (naučnu) kritiku historijskih izvora bilo koje vrste, a bez toga nema ni historijske (po Đ. Šušnjiću, historioidne) istine. S druge strane, ne može se u svakoj od ovih naučnih disciplina, koje su za historiju kao integrirajuću nauku pomoćne naučne discipline, negirati činjenica da se osim „dodirivanja“ sa historijom one „dodiruju“ i sa drugim naukama: npr. paleografija u čijoj je naučnoj suštini vrlo bitna filološka komponenta, itd.

Tokom svog razvoja nauka proširuje predmet svoga naučnoga interesiranja, ili se dijeli na dvije ili više nauka koje svaka za sebe preuzimaju dio ranijeg zajedničkog (u osnovi tuđeg) područja istraživanja. Važno je da svaka naučna disciplina ima svoj predmet istraživanja. Ako je predmet istraživanja zajednički za više nauka, npr. čovjek kao predmet istraživanja za medicinske, biološke i društvene nauke, onda se one neminovno dodiruju, a na tim dodirima se vremenom akumulacijom i diferencijacijom znanja izgrađuju (oblikuju) nove naučne discipline. Razumljivo, osim predmeta istraživanja za nauku su bitne metode, tehnike, sredstva i drugi mehanizmi spoznaje.

Naučni poligon čine naučna istraživanja. U zavisnosti od ciljeva istraživanja: fundamentalna, temeljna i primjenjena, razlikuju se i tri vrste naučnih oblasti: fundamentalne, temeljne (čiste) i primjenjene. Fundamentalna istraživanja su dominirajuća u prirodnim, a temeljna u društvenim naukama⁵. Međutim, i ova stajališta su osporavana kao nekonzistentna i suviše pojednostavljajuća. Jer, ako je nauka usmjerena ka spoznavanju nepoznatog, onda je sve jedno da li će rezultati biti odmah primjenljivi ili ne. Ipak, ovo stajalište se ustalilo i ostalo dominirajuće u promišljanju o vrstama naučnih istraživanja. No, neovisno od vrste naučnih istraživanja, specijalistička i integrirajuća svojstva i stremljenja u nauci su prisutna i neminovna.

O arhivistici kao integrirajućoj nauci

Arhivistika je zasebna naučna disciplina⁶. Dugo vremena, pa i danas je to slučaj u zemljama manje razvijenog dijela svijeta, svrstavana je u sferu humanističkih nauka - zajedno sa historijom kao ra-

nije naučno profiliranom naučnom disciplinom. Danas je ona, međutim, situirana u okvire informacijskih nauka. I u jednim i u drugim okvirima arhivistika je važna integrirajuća nauka, dakle i u svojim klasičnim i u informacijskim svojstvima.

Klasična, tj. tradicionalna arhivistika, koja za predmet rada ima arhivsku građu na klasičnim nosiocima informacija (uglavnom na papiru), je isuviše od korisnika izolovana, zaokupljenima pažnjom o originalnosti arhivskog dokumenta, te je otuda na određen način postala konzervativna za društvene i naučne potrebe. Najdirektnije je vezana za historiju, kojoj i danas predstavlja važan istraživački poligon, posebno za još uvijek tradicionalan pristup historičara arhivskom dokumentu, gdje sve polazi i završava se preko originalnog arhivskog dokumenta. U zemljama bivše socijalističke zajednice, sada zemlje u razvoju, njihova međuzavisnost je bila veoma izražena, stim da je historija znatno više imala uticaja na arhivistiku nego što je je to bilo obrnuto. Razlozi takvih odnosa su bili različiti, a mnogi od njih ni do danas nisu nestali⁷.

Druga veoma važna i trajno aktualna međuzavisnost arhivistike je sa pravom. To se ponajviše ogleda kroz podjeljenju nadležnost nad arhivskom građom u nastajanju uređenom u sistemu administrativnog poslovanja. Naime, administracija (zakonodavna i izvršna vlast) je uglavnom kreator i naredbodavac postupaka sa dokumentima u sistemu kancelarijskog poslovanja. U okviru pravne nauke se izučavaju sistemi administrativnog poslovanja, a u okviru arhivistike se na ove poslove gleda kao na prvu fazu jedinstvenog odnosa sa arhivalijama (nastajanje, zaštita, čuvanje, korišćenje)⁸.

Integrirajuća dodirivanja arhivistika ima i sa svim humanističkim i društvenim naukama. Uzmimo primjer ekonomije koja se uglavnom koristi kvantitativnim metodama. Bez činjenica iz arhivske građe (brojčani i drugi pokazatelji) mnoge naučne hipoteze ove nauke bilo bi veoma teško dokazati, itd. Dakle, arhivistika je temeljna i otuda integrirajuća nauka za brojna istraživanja u društvenim i humanističkim naukama. Ta njena integrirajuća funkcija ne nastaje samo u fazi korištenja arhivske građe za raznovrsna naučna istraživanja iz ovih nauka, što nam se najčešće doima, već u svim prethodnim etapama njenog nastanka, kao i procesa njenog vrednovanja u čemu važnu ulogu imaju potrebe i kriteriji gotovo svih društvenih i humanističkih nauka.

Značajno drugačija, u suštini složenija, je uloga arhivistike kao informacijske nauke u okvirima savremenog informatičkog okruženja koje se zasniva na informacijama i komunikacijama. Obje su (informacije u komunikacije) permanentno uticale na tehničku i socijalnu dimenziju razvoja društva. Njima se bave: informatika, teorija informacija, kibernetika, komunikologija i elektronika, ali i sve ostale naučne discipline. Sa arhivističkog stajališta informacija je prvenstveno elektronski zapis (umjesto klasičnog arhivskog dokumenta) koji je nastao (ili nastaje) u procesu materijalnog i duhovnog stvaralaštva uopće. Ona je mjerljiva veličina. Za arhivistiku je najvažnija njena

7. Više o tome vidi: AZEM KOŽAR, *Neki aspekti političke indoktrinacije historiografije i arhivistike*, Zbornik radova Filozofskog fakulteta Univerziteta u Tuzli, br. 5, Tuzla 2004, 15-28.

8. AZEM KOŽAR, *Arhivistika u teoriji i praksi*, Knj. 2, Tuzla 2005, 127-136.

sadržajna, tj. autentično vjerodostojna dimenzija. Komunikacija nam, pak, omogućava da sistemom komuniciranja (posredstvom ljudi i uređaja) uočavamo informaciju. Njihova veza je prirodna i neodvojiva.

Informacija je u informatičkom društvu postala treći dominantni resurs, uz materiju i energiju, koji se, za razliku od prva dva, ne troši, već se korišćenjem uvećava. Posjedovanje informacija smatra se danas velikim bogastvom i izvorom moći⁹. Postoji cijeli spektar vrsta i tipova informacija. Prema tipu informacije mogu biti binarne i digitalne. Posredstvom raznovrsnih tehničko-tehnoloških sistema čovjek je najčešći proizvođač i potrošač informacija. U savremenim informacijskim sistemima¹⁰ integrisane su sve vrste i tipovi informacija. To omogućava svođenje informacija na isti format, istu digitalnu predstavu i na jedinstven sistem postupaka u njihovom korišćenju.

Nauka koja se zasniva na informaciji kao temeljnom resursu (osnovnom proizvodu) i računaru kao osnovnom sredstvu za rad, naziva se informatika. Informatika se bavi oblikovanjem, slanjem, prenošenjem, primanjem, obradom i upotrebom informacija. Njen razvoj potpomažu savremene računarske (informaciono-komunikacijske) tehnologije¹¹. U tijesnoj je vezi sa teorijom sistema, teorijom informacija, teorijom upravljanja, kibernetikom, računarskom tehnologijom, telekomunikacijama, kao i sa mnogim drugim naučnim oblastima, među kojima je i arhivistika. Jedna informacija ne može se smatrati ekskluzivnim „vlasništvom“ bilo koje nauke posebno, već svih zajedno. Danas se sve više postavlja pitanje kvaliteta nego kvantiteta informacija. Jedna od osobito značajnih informacija koje osim operativne imaju trajnu i širu društvenu vrijednost (kulturnu, naučnu, estetsku, umjetničku i dr.) je arhivistička informacija.

Izazove koje nudi savremeno informatičko društvo mogu se spoznati i riješiti (bar u određenoj mjeri) putem informatizacije, internetizacije, integracije i intelektulazacije (akronim ove sintagme: 4i)¹².

I ovih nekoliko naprijed iznijet naznaka i konstatacija o informatičkom društvu i globalizacijskim procesima, sasvim jasno potvrđuju konstataciju o značaju i zavisnosti informacijskih nauka međusobno i sa drugim naukama koje se u većoj ili manjoj mjeri na njih naslanjaju. Mjesto arhivistike kao informacijske nauke u tome sistemu nauka je veoma značajno i prepoznatljivo. Ovu konstataciju pojasnit ćemo na vezi arhivistike sa semiotikom, teorijom informacija i komunikologijom.

Naime, šesta bitna kategorija kojom je pored pet osnovnih pojmova (materija, energija, kretanje, prostor i vrijeme) u 20. stoljeću dopunjena slika objektivne stvarnosti je informacija. Njen praktični značaj došao je do izražaja u prirodi, društvu i tehnici. Informacija kao univerzalna kategorija ima svoj sadržaj čiji kvalitet zavisi od tačnosti, aktuelnosti, konkretnosti i ekonomičnosti. Izvori informa-

9. Grupa autora, *Osnovi informatike*, Zagreb 1988, 165.

10. Informacioni sistem predstavlja „skup procedura i metoda za redovito planiranje, prikupljanje, analizu i prezentiranje informacija...“ (E. Delibašić, E. Hadžikadunić, *Muzej u informatičkom okruženju*, Zenica 2006, 47).

11. Više o određenu informatike kao nauke vidi: Stevica Krsmanović, *Poslovna informatika*, Beograd 1989, 7; Miroslav Tuđman, *Teorija informacijske znanosti*, Zagreb 1990, 13, i dr.

12. ŽELJKO PANJAN, *Ono vadis informatika*, BYTE, br. 2, Zagreb 1992, 7. U najkraćem, četiri naznačene komponente akronima 4i znače: informatizacija utiče na promjenu organizacionih struktura procesa informatizacije, internetizacija omogućava dostupnost informacija u novom virtualnom prostoru, integracija osigurava procese integracije tehnologije, postupaka i informacija, a intelektulazacija osigurava, primjenom sofisticiranih dostignuća informacione tehnologije, novi prostor za intelektualni rad koji postaje glavni nosilac globalnog društvenog napretka.

cija su različiti: usmeno predanje, pisani dokument, elektronički dokument itd. Ova dva zadnja izvora su apriori arhivističke kategorije. To znači da je arhivska građa važan izvor informacija.

Međutim, pošto elektronska informacija predstavlja sistem znakova, to su za doseg informacije do konzumenta od velikog značaja znanja koja pruža semiotika kao nauka o znakovima, te teorija informacija kao nauka koja proučava znakove u procesu prijenosa informacija, a što uključuje znanja o vrsti i nosiocu informacije (oznake), a to je u naznačenim relacijama dokumentacijski (ponajviše arhivistički) pristup znaku. Drugi pristup arhivskom dokumentu kao izvoru informacija u procesu prijenosa informacija je komunikacijski. Za njega je od značaja materijalnost znaka i njegovo sadržajno značenje. Treći pristup arhivskom dokumentu je informacijski, tako da je svaka informacija (pa i arhivska) funkcija odnosa prva dva elementa (znaka i njegovog značenja)¹³.

Razumljivo, ove naznake u vidu uopćenih formulacija zahtijevaju dodatna objašnjenja. Međutim, to bi nas odvelo u detaljne elaboracije koje za ovu namjenu nisu potrebne. Jasno je, dakle, i na osnovu naznačenog da su semiotika, teorija informacija i komunikologija u tijesnoj vezi sa arhivistikom. I ne samo sa njom, već i sa drugim informacijskim naukama. Međutim, u svemu tome, tj. u svim tim dodirima nauka koji vode naučnim integracijama, nužno je očuvati jedinstvo temeljnih arhivističkih funkcija: prikupljanje, čuvanje, zaštitu, sređivanje, obradu i korišćenje arhivske građe i informacija svake vrste i namjene koje ona pruža.

Zaključak

Arhivistika je zaokružena naučna disciplina, koja se u dužem vremenskom razdoblju unapređuje novim naučnim dometima. O tome se, međutim, nedovoljno piše, pa i od strane samih arhivista kao nosilaca stručnih i naučnih aktivnosti. Određenu konfuziju na ovom planu unijele su promjene koje je donijelo informatičko doba u drugoj polovini 20-tog stoljeća. Arhivistika se u svemu tome snašla, prolazeći put od klasične humanističke nauke do informacijske nauke gdje joj je, po predmetu njenog rada, i odgovarajuće mjesto.

Dinamiku tog svojevrsnog „prestrojavanja“ arhivistke uvjetovale su brojne okolnosti, posebno one koje su u vezi sa globalizacijskim procesima i informatičko-tehnološkim napretkom određenih zemalja. Tako se još uvijek arhivistka u određenim sredinama bavi klasičnim pitanjima nauke, koji se u osnovi svodi na fetišiziranje originalnog papirnato dokumenta. U razvijenijim, pak, sredinama arhivistika participira u obogaćivanju dometa informatičkih nauka, nastojeći da utiče na procese trajanosti i kvaliteta informacija.

I u jednoj i u drugoj statusnoj poziciji arhivistika je nedvojbeno važna integrirajuća nauka. Njena integrirajuća svojstva u klasičnoj dimenziji su nesporna i prepoznatljiva kada su u pitanju historija i

13. DUBRAVKO ŠKILJAN, *Semiotika komunikacije*, Zagreb 1973, 32-45.

njene pomoćne discipline (paleografija, diplomatika i dr.), pravo i pomoćne prave discipline (administrativno uređenje i tok dokumenata u okviru kancelarijskog poslovanja i sl.), te ekonomija koja se dominantno koristi u brojnim kvantitativnim analizama, statističkim i drugim pokazateljima (dokazima) iz arhivske građe.

Integrirajuća funkcija arhivistike kao informacijske nauke je takođe sasvim evidentna. Između ostalog to se ogleda u njenoj veza-nosti sa semiotikom (naukom o znakovima), teorijom informacija (naukom o načinu prenošenja informacija) i komunikologijom (naukom o komunikacijskim sistemima između proizvođača i potrošača informacija). Od posebnog je ovdje značaja činjenica što je arhivistička informacija veoma važna i kao savremena ali znatno više kao informacija o minulim kulturnim i društvenim procesima. Sam značaj arhivističke informacije čini arhivistiku značajnom za sve nauke čija znanja omogućavaju njen brz transfer do konzumenata svih vrsta. Razumljivo, u tom složenom informacijskom procesu su neminovna integriranja znanja različite provenijencije u čemu arhivistička znanja i aspekti imaju bitnu ulogu i značaj.